

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Klimaat en Groene Groei
Mevrouw drs. S. van Veldhoven-van der Meer
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 45

e-mail postbus@eerstekamer.nl

datum 2 juni 2026

betreft Vragen over voortgang energiebesparing; Voorzienings- en leveringszekerheid energie

ons kenmerk 181290

Geachte mevrouw Van Veldhoven-van der Meer,

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 23 april 2026 over de voortgang energiebesparing.¹ De leden van de fracties van de **BBB** en **SP** hebben naar aanleiding daarvan een aantal vragen en opmerkingen. Het lid van de **fractie-Visseren-Hamakers** sluit zich aan bij de vragen van de SP.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de BBB

Juist in tijden van geopolitieke onzekerheid is het van groot belang dat onze ondernemers en instellingen weerbaar zijn, aldus de fractieleden van de BBB.² Deze leden maken zich echter grote zorgen over de stapeling van regeldruk, de praktische haalbaarheid voor het midden- en kleinbedrijf (mkb) en de agrarische sector, en de effectiviteit van het voorgestelde beleid. Zij leggen u daarom de volgende vragen voor.

Regeldruk, actualisatie 2027 en haalbaarheid voor het mkb

U geeft aan dat de energiebesparingsplicht voor de actualisatieronde van 2027 wordt gewijzigd.³ Hoewel er wordt gesproken over het 'verminderen van de regeldruk', wijst de praktijk vaak uit dat nieuwe rondes leiden tot complexere administratieve verplichtingen voor het bedrijfsleven.⁴

Kunt u concreet en per sector (specifiek voor het mkb en de agrarische sector) toelichten hoe de regeldruk in de ronde van 2027 feitelijk wordt verminderd?

Erkent u dat ondernemers momenteel al verdrinken in informatieplichten en onderzoeksrapportages?⁵ Hoe verhoudt deze extra druk zich tot de natuurlijke focus van ondernemers op hun primaire bedrijfsproces?

De leden van de BBB-fractie lezen dat het project 'Versnelling van Industriële Besparing van Energie' (VIBE 2030) is gestart met de rubber- en kunststofindustrie en de sector voor margarine, vetten en

¹ Kamerstukken I 2025/26, 29.023/30.196, AR.

² Kamerstukken I 2025/26, 29.023/30.196, AR, p. 1-2.

³ Kamerstukken I 2025/26, 29.023/30.196, AR, p. 2.

⁴ Kamerstukken I 2025/26, 29.023/30.196, AR, p. 2.

⁵ Kamerstukken I 2025/26, 29.023/30.196, AR, p. 2.

datum 2 juni 2026

ons kenmerk 181290

blad 2

oliën.⁶

Waarom is er in deze fase niet direct gekozen voor sectoren die momenteel onder enorme druk staan, zoals de glastuinbouw of lokale mkb-productiebedrijven?

Wanneer kunnen de agrarische sector en het regionale mkb concrete, laagdrempelige toolkits verwachten die aansluiten op hun praktijk?

Lokale beleidsvrijheid versus centrale Haagse normen

U maakt melding van een voorgenomen onderzoek naar een landelijke 'norm' voor toezicht en handhaving door omgevingsdiensten, om te voorkomen dat de inzet landelijk uiteenloopt.⁷

Bent u bereid te garanderen dat deze norm de wettelijke beleidsvrijheid en autonomie van gemeenten en provincies niet aantast?

Hoe rijmt u het opleggen van een centrale norm met het feit dat de spreiding van bedrijven en de lokale prioriteiten per regio sterk verschillen?⁸ Waarom wordt er niet gekozen voor het stimuleren van maatwerk en vrijwillige naleving in plaats van een rigide handavingsdictaat vanuit Den Haag?

Financiering en de timing van ondersteuning

De leden van de BBB-fractie constateren met verbazing dat het Energiebesparingsfonds pas eind 2026 operationeel zal zijn, terwijl ondernemers nu al aan strenge plichten moeten voldoen.⁹

Waarom dwingt u ondernemers nu al tot compliance, terwijl de financiële instrumenten om hen te ondersteunen pas over maanden beschikbaar komen?

Aangezien het fonds leningen verstrekt en geen subsidies, vragen de leden van de BBB-fractie of u heeft getoetst wat de impact is van extra schuldenlast op de continuïteit van (familie)bedrijven in economisch onzekere tijden.

Effectiviteit van klimaatuitgaven en de rol van datacenters

Uit de financiële analyse van de begroting blijkt dat maar liefst 26% (ruim € 12,8 miljard) opgaat aan 'categorie c': andere beleidsdoelen, waaronder algemene organisatorische en bureaucratische kosten.¹⁰ Tegelijkertijd stelt het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) dat de kans op het halen van het nationale doel voor primair energieverbruik minder dan 5% is.¹¹

Hoe rechtvaardigt u deze miljarden verslindende overhead aan de Nederlandse belastingbetaler en ondernemer, als de effectiviteit van het beleid zo schrikbarend laag is?

Tot slot wijst TNO in de energiebesparingsmonitor op een pijnlijke trend: de energiebesparing die burgers en bedrijven in de gebouwde omgeving realiseren door kostbare isolatie en warmtepompen, wordt volledig tenietgedaan door de verwachte stijging van het elektriciteitsverbruik van datacenters.¹²

⁶ Kamerstukken I 2025/26, 29.023/30.196, AR, p. 2.

⁷ Kamerstukken I 2025/26, 29.023/30.196, AR, p. 5.

⁸ Kamerstukken I 2025/26, 29.023/30.196, AR, p. 3.

⁹ Kamerstukken I 2025/26, 29.023/30.196, AR, p. 2.

¹⁰ Kamerstukken I 2025/26, 29.023/30.196, AR, p. 6-7.

¹¹ Kamerstukken I 2025/26, 29.023/30.196, AR, p. 7.

¹² Kamerstukken I 2025/26, 29.023/30.196, AR, p. 7.

datum 2 juni 2026

ons kenmerk 181290

blad 3

Hoe kunt u verdedigen dat lokale ondernemers en gezinnen via strenge handhaving onder druk worden gezet om energie te besparen, terwijl grootschalige datacenters de nationale besparingswinst in hun eentje doen verdampen?

Bent u bereid om de focus te verleggen van het beknellen van het mkb naar het aanpakken van deze grootschalige stroomverbruikers?

Toezicht

U wenst gemeenten en provincies een norm op te leggen voor toezicht.¹³ Gemeenten en provincies kunnen hun middelen momenteel zelf naar eigen inzicht en lokale prioriteiten verdelen. Waar moet het structurele geld na 2028 vandaan komen als de speciale Rijkssubsidies (SpUk) verdwijnen? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

Uit de TNO-monitor blijkt helder dat de landbouwsector haar energieverbruik netjes met 19 PJ heeft verlaagd.¹⁴ Deze praktijkwinst in de gebouwde omgeving wordt echter weer tenietgedaan doordat de toename van zware (hyperscale)datacenters, aldus de fractieleden van de BBB. Deze leden vragen u te reflecteren op de keuzes die worden gemaakt in het toezicht.

Energiebesparing is volgens u essentieel om netcongestie te verminderen¹⁵, maar de verplichte elektrificatie van processen zorgt er juist voor dat het overvolle stroomnet nog zwaarder belast wordt en ondernemers op een jarenlange wachtlijst voor een aansluiting staan, aldus deze leden. Wat gaat u doen om deze twee problemen integraal aan te pakken? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

Voor effectief toezicht hebben omgevingsdiensten meer hoogopgeleid en technisch personeel nodig, wat ook in het meerjarig uitvoeringsplan als opleidingsvraagstuk wordt erkend.¹⁶ Hoe gaat u, in nauwe samenwerking met het onderwijsveld, structureel investeren in de omscholing en aanwas van groen en technisch talent om voldoende uitvoeringskracht te garanderen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De fractieleden van de SP vragen hoe lang de energiebesparingsplicht al bestaat. Welk percentage van de verplichte besparing is al daadwerkelijk bereikt?

In hoeverre voldoen de verschillende onderdelen van de Rijksoverheid zelf aan de energiebesparingsplicht?

Hoe verhoudt zich het niet (voldoende) handhaven op de energiebesparingsplicht tot bijvoorbeeld de aansluitstop in een deel van Nederland? Hoeveel ruimte was er op het stroomnet geweest bij handhaving van de energiebesparingsplicht?

Hoeveel zou het handhaven van de energiebesparingsplicht besparen op investeringen in de verzwarende van het stroomnet? Hoeveel zou dit opleveren voor economische bedrijvigheid waar wél ruimte voor is?

Zijn lokale en provinciale overheden (financieel en qua kennis) voldoende toegerust op het uitvoeren van de energiebesparingsplicht?

¹³ Kamerstukken I 2025/26, 29.023/30.196, AR, p. 5.

¹⁴ Kamerstukken I 2025/26, 29.023/30.196, AR, p. 7.

¹⁵ Kamerstukken I 2025/26, 29.023/30.196, AR, p. 1.

¹⁶ Kamerstukken I 2025/26, 29.023/30.196, AR, p. 5.

datum 2 juni 2026

ons kenmerk 181290

blad 4

Kunt u het energiebesparingsfonds verder toelichten? Welke bedrijven kunnen hier gebruik van maken? Hoe wordt voorkomen dat grote bedrijven die investeringen zelf kunnen dragen gebruik maken van het fonds en daarmee mkb'ers, die het fonds waarschijnlijk harder nodig hebben om te kunnen voldoen aan de energiebesparingsplicht, worden buitengesloten?

In hoeverre heeft u de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer uit haar rapport 'Energiebesparing stimuleren of verplichten?' verwerkt, zoals het uitsluiten van verplichte energiebesparingsmaatregelen van financiële ondersteuning?¹⁷

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk binnen vier weken.

Hoogachtend,

S.M. Kluit

Voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei

¹⁷ Algemene Rekenkamer, 'Energiebesparing stimuleren of verplichten? - Onderzoek naar overlap van energiebesparingsbeleid', te raadplegen op: <https://www.rekenkamer.nl/documenten/2026/01/15/energiebesparing-stimuleren-of-verplichten---onderzoek-naar-overlap-van-energiebesparingsbeleid>.